

Ministerstwo Infrastruktury

Departament Dróg Publicznych

Znak pisma: DDP-1.0212.77.2023

Warszawa, 11 października 2023

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezesie,

w nawiązaniu do pisma przekazanego drogą elektroniczną z dnia 27 września br. dotyczącego odległości od granic działek uprawnych, w jakich mogą być prowadzone nasadzenia drzew przez Zarządy Dróg Powiatowych/Wojewódzkich w ramach pasa drogowego – Departament Dróg Publicznych przedstawia następujące stanowisko.

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 645 z późn. zm.) do zadań zarządcy drogi należy m.in. utrzymywanie zieleni przydrożnej, w tym sadzenie i usuwanie drzew oraz krzewów. Zgodnie z definicją zieleni przydrożnej zawartej w ww. ustawie o drogach publicznych jest to roślinność umieszczona w pasie drogowym mająca na celu w szczególności ochronę użytkowników drogi przed oślepianiem przez pojazdy nadjeżdżające z kierunku przeciwnego, ochronę drogi przed zawiewaniem i zaśnieżaniem, ochronę przyległego terenu przed nadmiernym hałasem, zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby. W myśl art. 39 ust. 1 pkt 12 ww. ustawy zabrania się dokonywania w pasie drogowym czynności, które mogłyby powodować niszczenie lub uszkodzenie drogi i jej urządzeń albo zmniejszenie jej trwałości oraz zagrażać bezpieczeństwu ruchu drogowego, w szczególności usuwania, niszczenia i uszkodzania zadrzewień przydrożnych.

W myśl § 72 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20 lipca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz.U. z 2022, poz. 1518) roślinność w pasie drogowym projektuje się w taki sposób, aby zapewnić funkcjonalność drogi, bezpieczeństwo ruchu i właściwe warunki do jej vegetacji oraz uwzględnić wpływ jej rozrostu w ciągu całego cyklu vegetacyjnego na drogę. Gatunki roślin powinny być dostosowane do miejscowych warunków klimatycznych i cech podłoża gruntowego. Należy mieć na uwadze również konieczność zachowania skrajni drogi, w szczególności skrajni jezdni, która została określona w § 79 ust. 1 ww. rozporządzenia tj. szerokość skrajni jezdni jest równa sumie szerokości części drogi wchodzących w jej skład oraz szerokości obustronnych pasów bezpieczeństwa wynoszących 0,50 m. Jeżeli pochylenie poprzeczne części drogi jest większe niż 2,5%, szerokość skrajni jezdni poszerza się po stronie niżej położonej krawędzi jezdni odpowiednio do wartości tego pochylenia. Z kolei wysokość skrajni została określona w § 80 ust. 1 i jest ona uzależniona od klasy drogi. Powyżej określona przestrzeń powinna być wolna od przeszkód m.in. w przestrzeni tej nie powinna być nasadzana roślinność. Z kolei, jeśli roślinność jest nasadzana w ramach utrzymania drogi, decyzję o nasadzeniach i lokalizacji drzew podejmuje zarządca drogi, mając na uwadze konieczność utrzymania odpowiedniego stanu technicznego drogi, a w rezultacie jej funkcjonalności oraz odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa ruchu. Zgodnie z § 113 ust. 2 pkt 2, zarządca drogi utrzymuje roślinność w pasie drogowym w sposób, który umożliwia jej prawidłową vegetację oraz uniemożliwia jej negatywny

wpływ na drogę w trakcie rozrostu, a w szczególności ingerencję w skrajnię lub ograniczanie widoczności.

Należy pamiętać, iż większość dróg i również drzew była budowana i sadzona kilkadziesiąt lat temu. Natężenie ruchu było mniejsze, drogi miały inne parametry techniczne i do tych warunków były dostosowane nasadzenia drzew. Obecnie natomiast zarządcy dróg nie sadzą już drzew w poboczu drogi publicznej. Drzewa, które tam rosną nadal to właśnie te posadzone kilkadziesiąt lat wcześniej. W związku z ich rozrostem często znajdują się w skrajni drogi publicznej.

Kwestie wycinki drzew regulowane są obszernie w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023, poz.1336). Zgodnie z art. 83a te same ustawy zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków - wojewódzki konserwator zabytków. Zezwolenie na usunięcie drzewa w pasie drogowym drogi publicznej, z wyłączeniem obcych gatunków topoli, wydaje się po uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Wyłączenie z obowiązku uzyskiwania zezwolenia na wycinkę drzew dotyczy natomiast m.in.

a) prowadzenia akcji ratowniczej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej lub inne właściwe służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia;

b) drzew lub krzewów stanowiących złomy lub wywroty usuwanych przez:

- jednostki ochrony przeciwpożarowej, jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, właścители urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 Kodeksu cywilnego, zarządców dróg, zarządców infrastruktury kolejowej, gminne lub powiatowe jednostki oczyszczania lub inne podmioty działające w tym zakresie na zlecenie gminy lub powiatu,

- inne podmioty lub osoby, po przeprowadzeniu oględzin przez organ właściwy do wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu, potwierdzających, że drzewa lub krzewy stanowią złom lub wywrot (art. 83f ust. 1 pkt 13-14 ustawy o ochronie przyrody).

Należy zauważyć, iż w świetle prawa cywilnego drzewa od chwili zasadzenia są uznawane za części składowe gruntu, z tego też względu są własnością właściciela tego gruntu, mając na uwadze art. 143 Kodeksu cywilnego mówiący, iż w granicach określonych przez społeczno-gospodarcze przeznaczenie gruntu własność gruntu rozciąga się na przestrzeń nad i pod jego powierzchnią. Własność natomiast podlega bardzo silnej ochronie prawnej, co znajduje wyraz nie tylko w przepisach Kodeksu cywilnego, ale także Konstytucji RP. Oznacza to, że właścicielowi drzew przysługuje prawo do decydowania o ich ewentualnym usunięciu. I to on zwraca się do odpowiedniego organu o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa. Prawo własności podlega jednak ograniczeniom, o ile wynika to z przepisów ustawowych. Za taki wyjątek uznać można art. 150 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym, właściciel gruntu może obciąć i zachować dla siebie korzenie przechodzące z sąsiedniego gruntu. To samo dotyczy gałęzi zwieszających się z sąsiedniego gruntu; jednakże w wypadku takim właściciel powinien uprzednio wyznaczyć sąsiadowi odpowiedni termin do ich usunięcia. Należy zatem stwierdzić, że drzewa należałoby sadzić w takiej odległości od granicy aby gałęzie zwisały nad gruntem właściciela do którego należą drzewa. Ewentualnie roszczenia w tym zakresie rozstrzygane są tylko w postępowaniu cywilnym przed sądem powszechnym.

Reasumując, aktualne przepisy dotyczące nasadzeń drzew są w ocenie Ministerstwa Infrastruktury wystarczające. Obowiązki zarządcy w tym zakresie są również precyzyjnie określone, dlatego też wszelkie wystąpienia rolników powinny być kierowane bezpośrednio do właściwych zarządców dróg, którymi są dla: dróg krajowych - Generalny

Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, dróg wojewódzkich - zarząd województwa, dla dróg powiatowych – zarząd powiatu, dla dróg gminnych - wójt (burmistrz, prezydent miasta), wszystkich dróg publicznych w granicach miast na prawach powiatu, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta.

Z poważaniem

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Agnieszka Krupa
Zastępca Dyrektora
Departamentu Dróg Publicznych

Informacja na temat przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), informuję, że:

- 1) administratorem Pana danych osobowych jest minister właściwy do spraw transportu z siedzibą w Warszawie, przy ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa, zwany dalej „Administratorem danych”;
- 2) Pana dane osobowe przetwarzane są w celu rozpatrzenia złożonego przez Pana pisma w zakresie dokonania interpretacji przepisów prawa znajdujących się w zakresie właściwości ministra właściwego do spraw transportu,
- 3) podstawą przetwarzania Pana danych osobowych jest ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2512) i rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. z 2021 r. poz. 937) oraz konieczność wypełnienia obowiązków prawnych ciążyących na Administratorze danych wynikających z ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164) nakładającej na Administratora danych obowiązek przechowywania dokumentacji napływającej do organu oraz powstającej w organach państwowych;
- 4) Administrator danych przewiduje możliwość powierzenia przetwarzania danych innym podmiotom świadczącym na rzecz Administratora danych usługi z zakresu IT;
- 5) podanie danych osobowych jest dobrowolne;
- 6) posiada Pan prawo do:
 - żądania dostępu do treści swoich danych osobowych, ich sprostowania lub ograniczenia przetwarzania,
 - wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych w zakresie w jakim przetwarzanie nie wynika z obowiązku prawnego ciążyącego na Administratorze danych,
 - wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 7) Pana dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu;
- 8) Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres konieczny do załatwienia sprawy, a następnie przez okres 10 lat zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164) a po upływie tego okresu akta zawierające dane osobowe będą podlegać ekspertyzie archiwalnej przeprowadzanej przez właściwe archiwum;
- 9) dane kontaktowe do Inspektora ochrony danych w Ministerstwie Infrastruktury: Inspektor ochrony danych, Ministerstwo Infrastruktury, ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa, adres email: inspektor.RODO@mi.gov.pl. Z Inspektorem ochrony danych można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania przez Administratora danych Pana danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z tym przetwarzaniem danych.